

# Hensen Torenkranen op Willemsoord te Den Helder

De voormalige Rijkswerf Willemsoord te Den Helder onderging na het verplaatsen door de Koninklijke Marine van de werfactiviteiten naar elders in de gemeente een transformatie. In 1998 verwierf het grotendeels verlaten complex als geheel en enkele kenmerkende gebouwen afzonderlijk de Rijksmonumentenstatus. Maar deze bescherming gold niet voor de twee torenkranen die op het moment van het opmaken van de monumenteninventarisatie, in 1995, te jong waren voor de monumentenstatus.

## Monumentenstatus

Inmiddels zouden zij daarvoor wel in aanmerking kunnen komen. En zo ontving NedSEK begin 2017 een verzoek van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed voor het opmaken van een rapport over de betreffende kranen. De kranen zijn gefabriceerd door machinefabriek Hensen te Rotterdam en opgesteld naast de droogdokken I en II. Kraan no. 1, geleverd in 1953 onder order No. 4524, bevindt zich naast Dok I. Deze heeft

een max. hijscapaciteit van 12 ton op een radius van 9,3 m en 3 ton op de max. radius van 30 m. Kraan no. 2 dateert van 1940 en is oorspronkelijk geleverd aan scheepswerf J&K Smit te Kinderdijk onder order No. 3535. Deze staat nu naast Dok II en heeft een max. hijscapaciteit van 15 ton op een radius van 13,5 m en 4 ton op de max. radius van 19-37,5 m. Deze kraan 2 is niet de originele kraan op die plek met dezelfde hijscapaciteit

*Kraan 2 langs het Nieuwe Dok (Dok II).*



als kraan 1. Die is in 2001 tijdens werkzaamheden omgevallen en daarna vervangen door de huidige. Een ander interessant verschil tussen beide kranen betreft de constructiewijze: de oudste kraan is gelast, de overbuur - dertien jaar jonger - is daarentegen nog ouderwets geklonken.

### Rondom het dok

Het Natte Dok vormt het hart van de oude Rijkswerf. Het dateert uit de 19<sup>e</sup> eeuw, rondom hebben in de loop van bijna twee eeuwen vele veranderingen plaatsgevonden. Zo zijn er uiteindelijk vier kraanbanen gerealiseerd. Langs de noordwestzijde ligt kraanbaan 3 waarvan de kraan in 2002 verwijderd is, volgens opgave vanwege groot achterstallig onderhoud. Langs de noordzijde ligt de meest recente kraanbaan 4 (uit 1968). Hierop liepen de kranen van de betonningsdienst, deze zijn echter al lang geleden verwijderd. Omdat kraan 3 er in 1995, toen Willemsoord de monumenten status verkreeg, ook nog stond pleit NedSEK ervoor om ook voor deze kraan een goede vervanger te vinden zodat de skyline van de oude Rijkswerf weer compleet wordt. In 2017 en 2018 zijn de twee nog aanwezige kranen geschilderd en geconserveerd, klaar voor de toekomst, al dan niet met de Rijksmonumentenstatus.

### Onderzoek

De kranen zijn gefabriceerd door Machinefabriek Hensen te Rotterdam en opgesteld naast de droogdokken I en II.

Kraan no. 1 is geleverd in 1953 onder order No. 4524 en bevindt zich naast Dok I en heeft een max. hijscapaciteit van 12 ton op een radius van 9,3 m en 3 ton op de max. radius van 30 m.

Kraan no. 2 is oorspronkelijk in 1940 geleverd aan scheepswerf J&K Smit te Kinderdijk onder order No. 3535 en bevindt zich nu naast Dok II en heeft een max. hijscapaciteit van 15 ton op een radius van 13,5 m en 4 ton op de max. radius van 37,5 m.

Deze kraan 2 is niet de originele kraan, in 2001 is de originele kraan, met dezelfde hijscapaciteit als kraan 1, tijdens werkzaamheden omgevallen en vervangen door de huidige.

Het Natte Dok vormt het hart van de oude Rijkswerf en langs de noord-west zijde ligt kraanbaan 3 waarvan de kraan in 2002 verwijderd is, haar zegge vanwege groot achterstallig onderhoud en langs de noordzijde ligt kraanbaan 4, hierop liepen de kranen van de betonningsdienst, deze zijn echter al lange geleden verwijderd.

Omdat kraan 3 er in 1995, toen Willemsoord de monumenten status verkreeg, ook nog stond pleit NedSEK ervoor om ook voor deze kraan een goede vervanger te vinden opdat de skyline van de oude Rijkswerf weer compleet wordt.

